

DET KONGELIGE
UTENRIKSDEPARTEMENT

St.prp. nr. 81

(2005–2006)

Om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

*Tilråding fra Utenriksdepartementet av 15. september 2006,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Stoltenberg II)*

1 Innledning

Etter Israels tilbaketrekning fra Sør-Libanon i 2000 hersket det en spent situasjon i grenseområdet mellom Libanon og Israel. Det fant tidvis sted militære trefninger i relativt liten skala. Hizbollahs bortføring av to israelske soldater 12. juli 2006 medførte imidlertid en klar eskalering av situasjonen. Israel anså hendelsen som en krigshandling, og slo kraftig tilbake med militære midler mot bl.a. Libanons hovedstad, Beirut, samme dag.

Krigshandlingene tiltok i styrke og geografisk omfang, bl.a. som følge av at Hizbollah skjøt raketter inn over israelsk territorium. Dette rammet i stor grad også infrastruktur som flyplassen i Beirut, veier, broer, drivstofflagre og bensinstasjoner. Dette gjorde det fysisk vanskelig å gjennomføre reiser, samtidig som det også representerte en økt sikkerhetsrisiko å forflytte seg.

Norge innførte reiseråd for Libanon 13. juli 2006, og Utenriksdepartementets krisestab ble etablert samme dag. De første forsterkningene ved de stedlige utenriksstasjonene ankom 15. juli 2006. Den dramatiske situasjonen som oppsto i Libanon satte mange nordmenn i fare. Regjeringens kriseråd besluttet derfor å yte assistanse til nordmenn

og borgere med særlig tilknytning til Norge som ønsket å forlate Libanon.

Den spente situasjonen med vedvarende og overhengende fare for ytterligere forverring av krigshandlingene gjorde det påkrevd med en ekstraordinær innsats for å bringe flest mulig personer i sikkerhet snarest mulig.

Vurdering og gjennomføring av ulike muligheter for sikker uttransportering av nordmenn fra Libanon pågikk fortløpende i perioden 13.07–28.07. Krigshandlingene vedvarte i styrke i denne perioden. Israel økte også sitt militære nærvær på bakken i Sør-Libanon i denne perioden, noe som medførte økt bekymring for de gjenværende nordmenn som befant seg i dette området.

Arbeidet med uttransportering har til dels vært preget av stor risiko og svært vanskelige forhold. Samarbeidet med myndighetene i kriseområdet om sikker transport ut av Sør-Libanon og Beirut og unntak fra sjøblokkaden for transport med båt har vært krevende.

En rekke land gjennomførte tilsvarende operasjoner samtidig, og det fant sted et utbredt internasjonalt samarbeid, i første rekke med de nordiske og andre EU-land. Dette gjorde det mulig å få norske borgere med andre lands transport, uten at det ble krevd noen form for kompensasjon fra den

Om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

enkelte eller fra norske myndigheter. Norge påtok seg tilsvarende å ta med et betydelig antall statsborgere fra andre land i de transporter som ble organisert og finansiert av norske myndigheter, uten å kreve kompensasjon for dette. Norske myndigheter har bistått om lag 1000 norske og andre med gyldig opphold i Norge med å forlate Libanon. Også et betydelig antall statsborgere fra andre land (over 1000) har fått bistand fra norske myndigheter.

Situasjonen i Midtøsten medførte også et uforutsett og umiddelbart økt behov for humanitær bistand til befolkningen i Libanon og Det palestinske området.

Krigshandlingene i Libanon resulterte i en særdeles vanskelig situasjon både for fastboende og for nær én million mennesker som ble drevet på flukt. Infrastruktur er påført omfattende ødeleggelser, og befolkningen står i ustrakt grad overfor mangel på mat, vann og medisiner.

Samtidig ble forholdene på palestinsk side forverret, og da særlig i Gaza. Også her ble infrastruktur ødelagt gjennom fortløpende stridigheter, og militære anslag har påført sivilbefolkningen store lidelser. Dette dels ved at elektrisitetsforsyninger ødelegges, dels ved at helsevesenet i betydelig grad er rammet og endelig gjennom forverring av en i utgangspunktet generelt vanskelig sikkerhets-situasjon. Dette medførte at det også i Det palestinske området var påtrengende nødvendig med styrket humanitær innsats, både for å lindre nød og ikke minst for å motvirke at dramatisk forverrede forhold for lokalbefolkningen skulle gi næring til økt aggresjon og mer vold.

Nødvendigheten av at det internasjonale samfunnet raskt bidro med betydelig støtte var påtrengende. FN fremla 24. juli 2006 en appell om umiddelbar hjelp for å dekke de mest prekære humanitære behov som et titalls FN-organisasjoner avdekket. Appellen var per 24. juli i størrelsesorden én milliard kroner og tok sikte på å dekke 800 000 menneskers primære behov for de kommende tre måneder.

Det har vært et sterkt ønske fra Regjeringens side at innsatsen for å avhjelpe den humanitære krisen i Libanon og Det palestinske området ikke skal gå på bekostning av mange andre prekære humanitære behov, det være seg i Sudan, Somalia, Afghanistan eller andre steder. Erfaring tilsier videre at det bør tas høyde for at andre, omfattende behov for humanitær bistand med stor sikkerhet vil melde seg senere på året.

I lys av forannevnte umiddelbare behov for humanitær bistand, ble det ved kongelig resolusjon 4. august 2006, med henvisning til Bevilg-

ningsreglementets § 11, gitt samtykke til å overskride bevilgningen på kap. 163, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter. Forslaget under kap. 163, post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter i denne proposisjonen er i samsvar med ovennevnte samtykke av 4. august 2006.

Situasjonen i Libanon medførte at flere departementer måtte sette i verk ekstraordinære tiltak av uforutsett og umiddelbar karakter. Størstedelen av utgiftene vil ikke kunne dekkes av vedtatte bevilgninger for 2006. Det ble på denne bakgrunn ved kongelig resolusjon 15. september 2006, med henvisning til Bevilgningsreglementet § 11, gitt samtykke til å overskride aktuelle bevilgninger, jf. tabell nedenfor. Avhengig av utviklingen i området vil det også kunne bli nødvendig å sette i verk nye tiltak i tiden som kommer. Det er videre usikkerhet knyttet til de økonomiske konsekvensene, og i den grad det er nødvendig vil regjeringen komme tilbake til dette i forbindelse med nysalderingen for 2006.

Utenriksdepartementet, som koordinerende departement i denne saken, legger med dette frem forslag om endringer av bevilgningene under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under følgende departementer:

Departement	(I mill. kroner)
Utenriksdepartementet	212,600
Justis- og politidepartementet	1,885
Helse- og omsorgsdepartementet	4,370
Sum	218,855

2 Forslag til endringer av bevilgningene under enkelte kapitler

2.1 Utenriksdepartementet

Kap. 100 Utenriksdepartementet

Post 01 Driftsutgifter

Utenriksdepartementet har pådratt utgifter knyttet til etablering og drift av krisestab i departementet og til tjenestemenns reiser til området. Videre er det også pådratt ekstraordinære utgifter i departementet.

Det har i forbindelse med uttransporten påløpt utgifter ved flere utenriksstasjoner, i hovedsak ved Syria, Kypros, Libanon, Israel og Det palestinske området, herunder midlertidig personellmessig styrking, kompensasjon til ansatte og kommunikasjon.

Om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

Bevilgningen foreslås forhøyet med 5 mill. kroner.

Kap. 101 Utenriksstasjonene

Post 01 Driftsutgifter

Posten ble opprettet etter flodbølgekatastrofen og ble benyttet til dekning av utgifter til hjemtransport og minnemarkeringsreiser. Det ble også bevilget midler til hjelp til USA etter orkanen Katrina i 2005. Det foreslås at udisponerte midler på 1,135 mill. kroner fra 2005 omprioriteres til formål som nevnt nedenfor.

Utenriksdepartementets utgifter omfatter i første rekke kontraktsforpliktelser mht. transportmidler, det vil si fly, buss og båt. Det ble chartret fly for å frakte folk hjem til Norge. Det ble også rekvirert et skip for transport fra Beirut til Kypros. Videre ble det leiet inn en rekke busser for transport fra Beirut til Damaskus.

Under krisen ble det i regjeringens kriseråd besluttet at staten unntaksvis skal dekke transport fra Libanon og frem til hjemstedsadresse i Norge. Dette tilsvarer det som ble besluttet av norske myndigheter etter flodbølgekatastrofen i Sørøst-Asia julen 2004. Norske borgere og andre med tilknytning til Norge er gitt mulighet til å be om refusjon av utgifter de har hatt i forbindelse med transport fra Libanon til hjemstedsadresse. På det nåværende tidspunkt lar det seg ikke gjøre å angi hvor stort beløp som til slutt vil bli refundert til enkeltpersoner. Staten vil søke å få dekket utgifter hos forsikrings- og/eller reiselivsselskaper mv. for deler av de utgifter staten har hatt i forbindelse med transport av personer som hadde forsikring.

En rekke utenriksstasjoner ga assistanse til nordmenn som ønsket bistand til å forlate Libanon. I særstilling står utenriksstasjonene i Beirut, Damaskus og Nicosia. Det var to hovedruter for uttransporteringen; en fra Beirut med buss til Damaskus og deretter fly til Norge, en annen med båttransport fra forskjellige steder i Libanon til Kypros og videre med fly til Norge. Enkelte personer kom seg til Beirut eller Damaskus på egen hånd og fikk bistand videre derfra. Mange som skulle til Norge ble tatt med på fly chartret av andre nordiske land. Dette gjorde at også våre ambassader i nordiske hovedsteder ga assistanse i forbindelse med hjemtransporten, bl.a. ved å dekke hotellrom, transport, mat og flybilletter videre hjem til Norge for de berørte. Anslåtte merutgifter utgjør 8,735 mill. kroner.

Det forslås bevilget 7,6 mill. kroner på posten.

Kap. 163 Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter

Post 71 Humanitær bistand og menneskerettigheter, kan overføres

I lys av den dramatiske situasjonen i Libanon og Det palestinske området var det påkrevd at norske myndigheter umiddelbart bisto norske organisasjoner og FN-systemet i deres anstrengelser for å avhjelpe stor humanitær nød.

Bistanden er i hovedsak kanalisert via norske frivillige organisasjoner og ulike FN-organisjoner. Prioritet er gitt til frivillige organisasjoner som har erfaring fra og innsikt i de aktuelle områdene og som har lokale nettverk/samarbeidspartnere som aktivt har kunnet bidra i felt. Videre er det lagt vekt på organisasjonenes evne og vilje til å tenke noe langsiktig også i gjennomføringen av umiddelbare humanitære tiltak. Et titalls FN-organisjoner anmodet i en felles appell av 24. juli 2006 det internasjonale samfunn om USD 150 mill. for å dekke de mest primære humanitære behov for 800 000 mennesker i Libanon gjennom de nærmeste tre måneder. Norges bidrag til FN-appellen er om lag 60 mill. kroner.

Krigshandlingene i Libanon har ført til kraftig oljeutslipp. Mellom 10 000 og 35 000 tonn tungolje har blitt sluppet ut i Middelhavet som følge av angrep på oljelager. 70 – 100 km av den libanesiske kystlinjen er forurenset av oljen. Forurensingen kan gi alvorlige skader på natur og miljø, og negative følger for næringer som fiskeri og turisme.

Fiskeri- og kystdepartementet, som er ansvarlig departement, og Kystverket, som operativt etat for norsk oljevernberedskap, vil gjennom EUs samordningsmekanisme for sivil krisehåndtering bistå med oljevernutstyr for kystnære operasjoner til en oljevernaksjon i Libanon. Kostnadene forbundet med dette er beregnet til om lag 10 mill. kroner.

Bevilgningen foreslås forhøyet med 200 mill. kroner.

2.2 Justis- og politidepartementet

Kap. 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten

Post 01 Driftsutgifter, kan nyttes under kap. 441, post 01

Personell fra politiet og Kripos bisto Utenriksdepartementet i arbeidet med å registrere nordmenn og borgere med tilknytning til Norge og deltok i registreringsteamene i henholdsvis Beirut, Damaskus og Kypros. I tillegg har politiet organisert og bemannet mottak av uttransporterte norske borgere på Gardermoen. Politiet har ikke hatt

Om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

mulighet for å planlegge for slik virksomhet, og ekstraordinære utgifter knyttet til oppgaver i utlandet kan derfor ikke dekkes innenfor den gitte bevilgning. Bevilgningen foreslås forhøyet med 1,885 mill. kroner.

2.3 Helse- og omsorgsdepartementet

Kap. 702 Helse- og sosialberedskap

Post 70 Tilskudd, kan overføres, kan nyttes under post 21

Ullensaker kommune etablerte og drev i samarbeid med politiet mottak med helse- og sosialfaglig kompetanse for personer som ankom Gardermoen i forbindelse med uttransporten fra Libanon. Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,37 mill. kroner.

Kap. 720 Sosial- og helsedirektoratet

Post 01 Driftsutgifter

Sosial- og helsedirektoratet koordinerte den helse- og sosialfaglige innsatsen i forbindelse med uttransporten fra Libanon, herunder organisering av helseteamene og den medisinske flyevakueringsberedskapen. Innsatsen medførte døgnkontinuerlig drift i direktoratet i den aktuelle perioden. Bevilgningen foreslås forhøyet med 1 mill. kroner.

Kap. 732 Regionale helseforetak

Post 71-75, kan overføres

De regionale helseforetakene har hatt utgifter knyttet til etablering av 11 helseteam. Teamene ble satt sammen av helsepersonell med kompetanse innen psykiatri, akuttmedisin og katastrofehandtering. 10 team, totalt 58 personer, ble sendt til henholdsvis Syria og Kypros for å yte helsehjelp til

nordmenn som har blitt evakuert fra Libanon. Ett av teamene hadde som formål å foreta debrifing av personell fra Utenriksdepartementet, som var i innsats i kriseområdene. Ytterligere 1 team ble holdt i beredskap i Norge. Samlet foreslås bevilgningen på kap. 732 forhøyet med 3 mill. kroner.

Post 71 Tilskudd til Helse Øst RHF, kan overføres
Bevilgningen foreslås forhøyet med 1,35 mill. kroner.

Post 72 Tilskudd til Helse Sør RHF, kan overføres
Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,35 mill. kroner.

Post 73 Tilskudd til Helse Vest RHF, kan overføres
Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,6 mill. kroner.

Post 74 Tilskudd til Helse Midt RHF, kan overføres
Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,1 mill. kroner.

Post 75 Tilskudd til Helse Nord RHF, kan overføres
Bevilgningen foreslås forhøyet med 0,6 mill. kroner.

Utenriksdepartementet

tilrår:

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten.

Vi HARALD, Norges Konge,

stadfester:

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til vedtak om endringer under enkelte kapitler på statsbudsjettet for 2006 under Utenriksdepartementet, Justis- og politidepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet som følge av situasjonen i Midtøsten

I

I statsbudsjettet for 2006 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
100		Utenriksdepartementet (jf. kap. 3100 og 3101)	
	01	Driftsutgifter forhøyes med fra kr 1 411 430 000 til kr 1 416 430 000	5 000 000
101		Utenriksstasjonene (jf. kap. 3101)	
	21	Spesielle driftsutgifter forhøyes med fra kr 0 til kr 7 600 000	7 600 000
163		Nødhjelp, humanitær bistand og menneskerettigheter	
	71	Humanitær bistand og menneskerettigheter, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 1 694 752 000 til kr 1 894 752 000	200 000 000
440		Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten (jf. kap. 3440)	
	01	Driftsutgifter, <i>kan nyttes under kap. 441, post 01</i> , forhøyes med fra kr 6 949 396 000 til kr 6 951 281 000	1 885 000
702		Helse- og sosialberedskap	
	70	Tilskudd, <i>kan overføres, kan nyttes under post 21</i> , forhøyes med fra kr 3 300 000 til kr 3 670 000	370 000
720		Sosial- og helsedirektoratet (jf. kap. 3720)	
	01	Driftsutgifter, forhøyes med fra kr 307 243 000 til kr 308 243 000	1 000 000
732		Regionale helseforetak (jf. kap. 3732)	
	71	Tilskudd til Helse Øst RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 17 394 301 000 til kr 17 395 651 000	1 350 000
	72	Tilskudd til Helse Sør RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 9 786 879 000 til kr 9 787 229 000	350 000
	73	Tilskudd til Helse Vest RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 8 987 009 000 til kr 8 987 609 000	600 000
	74	Tilskudd til Helse Midt-Norge RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 6 521 183 000 til kr 6 521 283 000	100 000
	75	Tilskudd til Helse Nord RHF, <i>kan overføres</i> , forhøyes med fra kr 5 748 090 000 til kr 5 748 690 000	600 000

II

Omdisponeringsfullmakt

1. Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan omdisponere inntil 5 mill. kroner fra kap. 100, post 01 Driftsutgifter til kap. 101, post 21 Spesielle driftsutgifter.
2. Stortinget samtykker i at Utenriksdepartementet i 2006 kan omdisponere inntil 7,6 mill. kroner fra kap. 101, post 21 Spesielle driftsutgifter til kap. 100, post 01 Driftsutgifter.

